

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-02-04
Besvaras senast
2026-02-11 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:459 Handel med Iran

I februari 2026 står världen inför en skakande verklighet i Iran, där regimen den senaste tiden har intensifierat sitt våld mot den egna befolkningen. De landsomfattande protester som bröt ut i december 2025 har mötts med en brutal repression, inklusive massakrer, massarresteringar och en systematisk nedstängning av internet för att dölja övergreppen.

Enligt oberoende rapporter har säkerhetsstyrkor, inklusive terrorklassade Islamiska revolutionsgardet (IRGC), mördat minst 36 500 demonstranter och civila (det finns uppgifter på över 50 000 människor) vilket gör detta till en av de blodigaste perioderna i modern iransk historia.

Tusentals har arresterats, inklusive barn, och regimen har utfört massavrättningar som en del av en politik för att krossa all opposition. Kvinnor, etniska minoriteter som balucher och kurder samt religiösa grupper som bahá'ier har under en längre tid utsatts för systematisk diskriminering, tortyr och förföljelse, medan regimen fortsätter att kränka grundläggande rättigheter som yttrandefrihet och rätten till fredliga sammankomster.

Mot denna bakgrund framstår Sveriges historiska handelsrelationer med Iran som djupt problematiska, och sett till de ofattbara händelser vi ser under dessa dagar är de fullkomligt oacceptabla.

Historiskt har Sverige haft starka band till Iran, med diplomatiska relationer sedan 1929 och tidigare joint ventures inom sektorer som fordon, energi och telekommunikation. Så sent som i maj 2025 uttryckte den svenska ambassadören i Teheran intresse för att återuppliva investeringar i icke-sanktionerade områden, med hänvisning till komplementära ekonomier och potential i tunga fordon, elproduktion och läkemedel. Men sanktioner från EU och FN, som förnyats årligen och förlängts till april 2026, har kraftigt begränsat handeln. Svensk export till Iran uppgick 2024 till endast cirka 8,38 miljoner USD, och total EU-handel med Iran låg på låga 4,6 miljarder euro, med ett överskott för EU. Sverige importerar något mer än det exporterar, men volymerna är marginella – en bråkdel av vad de var före sanktionerna.

Trots den låga nivån skickar varje krona i handel en signal om acceptans. Regimens övergrepp, inklusive användning av dödligt våld mot fredliga demonstranter, godtyckliga avrättningar och förtryck av minoriteter, utgör brott

mot mänskligheten enligt respekterade internationella organisationer. Sverige har själv fördömt dessa handlingar: I januari 2026 kallade Utrikesdepartementet upp den iranska ambassadören för att protestera mot våldet mot demonstranter, och vice statsminister Ebba Busch har offentligt stöttat iraniernas frihetskamp medan hon anklagat regimen för att förakta mänskliga rättigheter.

Att upprätthålla handelslänkar med Iran innebär att Sverige indirekt bidrar till regimen stabilitet, särskilt när globala aktörer som USA hotar med tullar på länder som "gör affärer" med Iran. Detta strider mot svenska värderingar om demokrati, mänskliga rättigheter och solidaritet med förtryckta folk. EU har redan infört nya sanktioner mot Iran. Det finns här potential att låta Sverige leda vägen genom att helt avbryta handel, inklusive i icke-sanktionerade sektorer, för att isolera regimen ekonomiskt. Det skulle inte bara vara en moralisk handling utan också en strategisk, då det minskar risken för att svensk teknologi hamnar i fel händer och stärker stödet för den iranska oppositionen.

Mot bakgrund av ovanstående önskas bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa svara på följande fråga:

Har ministern och den svenska regeringen, mot bakgrund av regimen fruktansvärda övergrepp och mord mot sin befolkning under de senaste månaderna, fortfarande för avsikt att upprätthålla eller återuppliva handelsrelationer med Iran, eller kan vi förvänta oss att Sverige tar täten i EU för ett totalt handelsstopp?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren